

Ohjeistus kuljetuksen taukokäytännöistä 12.11.2008 alkaen

Tausta

Tiklin ja PAU:n välillä on allekirjoitettu 25.9.2008 viestinvälitys- ja logistiikka-alan työehtosopimuksen P-liitteen tarkoittamaa kuljetustyötä koskeva erillinen TES-pöytäkirja. Pöytäkirjalla on tavoitteena yhtenäistää sekalaiset taukokäytännöt eri alueilla sekä tarkentaa taukomääräyksiä kuljetustyöhön ja sitä koskevaa lainsäädäntöä ajatellen soveltuvimmiksi.

Työvuoroihin pöytäkirjan johdosta aiheutuvat muutokset ovat YT-lain 6 luvun 32 § tarkoittamia muutoksia, joiden lain 33 § tarkoittamista henkilöstövaikutuksista (säännöllisen työajan järjestelyt, näihin suunniteltavat muutokset ja aiottujen muutosten vaikutukset muutosten vaikutukset säännöllisen työajan alkamiseen ja päättymiseen samoin kuin lepo- ja ruokailutaukojen ajankohtiin) on käytävä YT-lain mukainen neuvottelu luottamusmiehen kanssa ennen muutoksen toteuttamista. Neuvottelusta on luottamusmiehen pyynnöstä tehtävä pöytäkirja. Ks. YT-lain 34 – 36 § ja 54 §.

Pääsääntö kuljetustyön tauoista

Työehtosopimuksessa ja pöytäkirjassa on sovittu vähintään 30 minuutin pituisesta päivittäisestä lepotauosta. Tästä lepotauosta puhutaan yleensä ”ruokataukona.” Päivittäistä lepoaikaa ei lasketa työajaksi, jos työntekijällä on oikeus ja tosiasiallinen mahdollisuus esteettömästi poistua työpaikalta.

Kuljetusta koskevassa pöytäkirjassa on täsmennetty, että työntekijällä on oikeus poistua työpaikalta, jos ajoneuvo on mahdollista lukita ja jättää asianmukaiseen ajoneuvojen säilytyspaikkaan, vaikka ajoneuvo ei ole työntekijän jatkuvan silmälläpidon alaisena. Tämä tarkoittaa sitä, että pääsäännön mukaisesti ruokataukoa ei lasketa työajaksi, vaan se on työntekijän vapaa-aikaa ja siten palkatonta.

EU:n ajoneuvoasetus voi edellyttää muunkin pituisia ja useampia taukoja ajamisesta riippuen yhdenjaksoisen ajoajan kestosta ja vuoron pituudesta.

Työvuoron jakaminen ja odotusajan korvaus vieraalla paikkakunnalla

Osapuolet ovat sopineet, että työvuoro voidaan jakaa perustellusta syystä kahteen osaan. Työvuoron jakaminen kahteen osaa tarkoittaa käytännössä sitä, että työvuorojen väliin tulee yli tunnin kestävä vapaa-aikaa. Vapaa-aika voi olla asemapaikkakunnalla tai vieraalla paikkakunnalla. (TES 12 § 1 kohta)

Pöytäkirjan 25.9.2008 2 §:ssä on määräys odotusajan korvaamisesta. Itellan kuljetuksessa pöytäkirjaa sovelletaan sopimuskauden ajan siten, että vieraalla paikkakunnalla vietetyistä tauoista ja jaetun vuoron osien välisestä vapaa-ajasta maksetaan odotusajan korvausta enintään kahdelta tunnilta. Asemapaikkakunnalla odotusaikaa ei korvata.

Odotusaikaa ei lasketa työajaksi vaikka siltä maksettaisiinkin korvausta. Odotusaikaa koskeva korvaus maksetaan todellisen tuntimäärän mukaisena palkanmaksujaksoittain normaalin pyöristyssäännön mukaisesti. Mikäli odotusaikana joudutaan tekemään työtä, se lasketaan normaalisti työajaksi ja tulee työvuoron pidentyessä sen vuoksi korvattavaksi lisä- tai ylityönä odotusajan korvauksen sijasta.

Sidonnaisuuslisä

Työehtosopimuksen 12 § 2 kohdassa on säädetty 3,19 euron suuruisesta sidonnaisuuslisästä per työvuoro mikäli työvuoro on jaettu niin, että osien väliin jää yli tunnin vapaa-aika. Kuljetustyössä tämä koskee asemapaikkakunnalla vietettyä vapaa-aikaa.

Mikäli työvuoro on jaettu kahteen osaan siten, että odotusaikaa tulee vieraalla paikkakunnalla korvattavaksi, maksetaan työhönsidonnaisuuslisä vain mikäli vapaa-aika vuoron osien välillä ylittää kahden tunnin korvattavan odotusajan.

Työvuoroluettelon laatimisesta

Ajo- ja lepoaika-asetuksessa on otettava huomioon työvuoroluettelon taukoja määriteltäessä. Ajoneuvon kuljettamista koskevan lepomääräyksen vaatima tauko on pääsääntöisesti pyrittävä sijoittamaan työvuoroluettelo samanaikaisesti työehtosopimuksen tarkoittaman ruokatauon kanssa. Lisäksi tavoitteena on ajoittaa tauko siten, että kuljettajalla on ruokailumahdollisuus. Päivittäinen lepotauko ja ajo- ja lepoaika-asetuksen edellyttämä lepotauko on merkittävä työvuoroluettelo.

Työvuoroja suunniteltaessa työntekijälle on varattava todellinen mahdollisuus nauttia työnteon kannalta sopivimpana aikana kahvia tai virvokkeita työajan pituudesta riippumatta. Tällaisia taukoja ei tarvitse merkitä työvuoroluettelo.

Tauon siirtomääräys

Lähtökohtaisesti tauot pidetään työvuoroluettelo merkittynä ajankohtana ja sen pituisena. Kuljettajalla on lepotaukoja koskevan lainsäädännön ja TES-pöytäkirjan perusteella oikeus ja velvollisuus siirtää lepotauon alkamista siinä määrin kun se on tarpeen henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden varmistamiseksi. Jos tauon siirrosta aiheutuu työajan pidentyminen, korvataan se lisä- tai ylityönä.

Ateriakorvaus ja tauko

Ateriakorvauksen maksuvelvollisuus määräytyy sen ruokailumahdollisuuden mukaan, mikä on työvuoroluettelo merkityn päivittäisen lepotauon aikana. Ateriakorvausta koskeva linjaus on laadittu Kuljetuksen TES-työryhmässä aiemmin. Mikäli työvuoro oikeuttaa kuljettajan osa- tai kokopäivärahaan, ei ateriakorvausta makseta.

Anssi Heiliö
Logistiikan vastaava lakimies
Itella konserni-HR

Jarmo Niemi
Kuljetuksen valtakunnallinen pääluottamusmies

Liitteet

1. Pöytäkirja 25.9.2008

Liite 1